Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

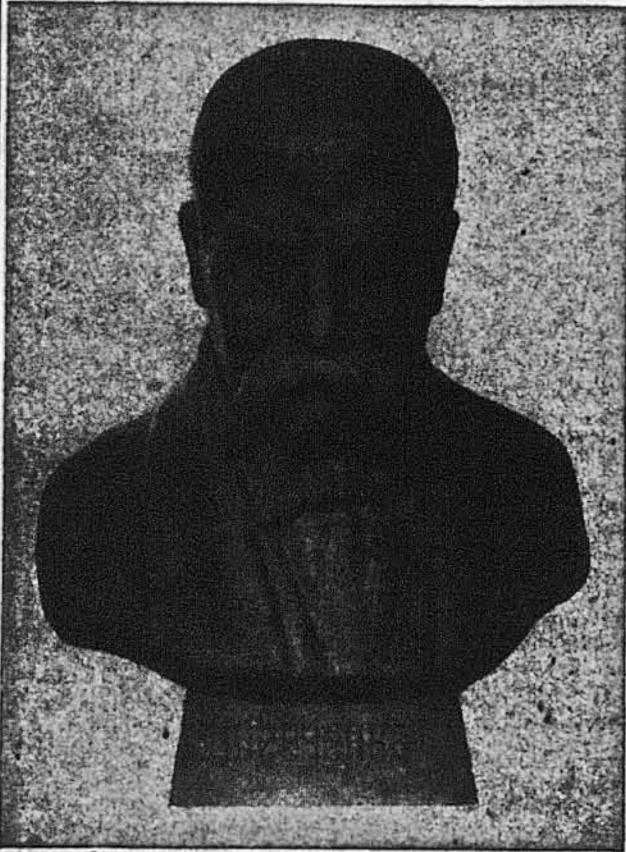
РІК LXII. Ч. 45. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го БЕРЕЗНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 9, 1955. No. 45. VOL. LXII.

ДОЛЛЕС ПРОТИ ДАЛЬШИХ УСТУПОК КОМУНІСТАМ В АЗІЇ

Вашингтон. — Державний секретар Джан Фостер Доллес конферував із президентом Айзенгавером про потребу більш твердої позиції ЗДА і вільного світу в справі Далекого Сходу. Він заявив президентові, що ЗДА з своїми союзниками не можуть робити дальших уступок на Далекому Сході, якщо вони бажають запобігти тому, щоб комуністи не продовжували своєї експансії в Південно-Східній Азії. Доллес має ширше розвинути цю тему в своїй промові до американського народу, яку передаватимуть радієві й телевізійні станції ввечері 8 березня. Доллес очолював американську делегацію на зборах Східньо-Азійського Оборонного Пакту в Банґкоку в Сіямі, а пізніше був на нарадах американських амбасадорів з того району на Філіппінах та відвідав східньо-азійські країни Бурму, Камбоджу, Ляос, Південний В'єтнам і Формозу. Гадають, що Доллес у своїй промові до народу заявить, що ЗДА рішені допомогти при обороні островів Квімой і Матсу, які лежать близько китайського суходолу, коли б комуністи хотіли напасти на ці острови. Але гадають, що Доллес залишить можливість переговорів в справі цих островів, хоч тепер немає можливости почати переговори про перемир'я між Формозою і комуністичним Китаєм, бо обидві сторони, заінтересовані в цій справі, це значить Формоза і комуністичний Китай, не бажають переговорювати про цю справу. Доллес заступає думку, що існує єдність фронтів в Кореї, в обороні Формози і Пескадорів та в Південно-Східній Азії. Коли б комуністи почали напад на один із цих фронтів, то мусів би початися протиудар проти комуністів і на всіх інших фронтах. Щоб ЗДА могли з успіхом відбити комуністичний напад, то, на думку Доллеса, треба, щоб оборонні сили ЗДА не були розпорошені, тільки сконцентровані. Доллес заступав цю думку і на конференції в Банґкоку. Доллес має також звітувати на Комісії Закордонних Справ у Сенаті і в Палаті Репрезентантів. Голова Комісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів Джеймс П. Ричардс заявив, що він думає запитувати Доллеса про те, чи можливо вести переговори між двома китайськими урядами про перемир'я на основі відступлення комуністам островів Квімой і Матсу, хоч це може й є суперечне з рішенням Конґресу про оборону Формози та Пескадорських островів. Також і інші члени цієї комісії думають ставити запити державному секретареві, але, назагал, в Конґресі панує думка, що треба підтримати Доллеса та прийняти те, чого він домігся під час своєї довшої поїздки на Далекий Схід. Сенатор Вільям Ф. Новленд заявив у промові через радіо, що, на його думку, президент Чіянґ Кайшек під деякими умовами міг би таки визволити китайський суходіл від влади комуністів. Політика ЗДА, сказав Новленд, є дефензивна, але коли б комуністи почали напад на Формозу, тоді ЗДА почали б допомагати Формозі відбити цей напад та повести атаку на китайський суходіл. Новленд сказав, що він не вірить, щоб заява президента Айзенгавера з минулого тижня про те, що ЗДА не будуть допомагати Формозі в здобутті Китаю, — була вже остаточна. Тепер, казав Новленд, Формоза не має модерної зброї, щоб могла почати визволення китайського суходолу.

ГЕНІЇ УКРАЇНИ — ТАРАС ШЕВЧЕНКО

(9 БЕРЕЗНЯ 1814 — 10 БЕРЕЗНЯ 1861)

(Погруддя Т. Шевченка, виконане Олександром Архипенком у 1953 р.)

МЕНІ ОДНАКОВО, ЧИ БУДУ
Я ЖИТЬ В УКРАЇНІ, ЧИ НІ...
ТА НЕ ОДНАКОВО МЕНІ,
ЯК УКРАЇНУ ЗЛІЇ ЛЮДИ
ПРИСПЛЯТЬ, ЛУКАВІ, І В ОГНІ
ЇЇ, ОКРАДЕНУЮ, ЗБУДЯТЬ...

ГЕНЕРАЛ ТЕЙЛОР ПРИЗНАЧЕНИЙ ГОЛОВНИМ КОМАНДАНТОМ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ

Токіо. — Генерал Максвел Д. Тейлор, первісно командант восьмої армії в Кореї, потім командант наземних військ в Кореї і Японії, дістав призначення на наступника генерала Джана Е. Голла, як команданта всіх збройних сил ЗДА й Об'єднаних Націй на Далекому Сході. Ген. Джан Е. Голл, вислуживши 37 років у війську і доживши 60-го року життя, відходить у стан спочинку і стоятиме до розпорядження шефа штабу армії у Вашингтоні. Ген. Максвел Тейлор знаходиться саме в дорозі до Банґкоку в Сіямі, на запрошення тамошнього уряду і військових чинників. Подорозі, у Сінґапурі, вітали його найвищі тамошні англійські й американські військовики. — Ген.-пор Лемніцер, заступник шефа штабу для справ плянування, став наступником ген. Тейлора на дотеперішньому його становищі.

Французький прем'єр перед поважними проблемами

Париж. — Едґар Фор, новий французький прем'єр у 21-му з черги уряді Четвертої Французької Республіки, розпочав цього тижня полагоджувати три найважливіші проблеми, залишені йому у спадщині Мендес - Франсом: ратифікацію Паризького договору вищою палатою парляменту, відновлення переговорів із тунісцями і податкові та соціяльні реформи. На 22-го березня ц. р. призначено ратифікаційну дебату в Раді Республіки, як вищій палаті парляменту, але остання дебата над протоколом про Зарщину, яка відбулася в західньо - німецькому парляменті, окрема резолюція, прийнята тим парляментом щодо національного характеру Зарщини, й заява канцлера Аденауера, що — мовляв — ЗДА й Англія не будуть підтримувати претенсій Франції до Зарщини на будучій мировій конференції, — все це прохолодило французьких сенаторів до справи признання Західній Німеччині повної суверенности й права озброїтись. Уряд Фора стоїть на становищі, що зобов'язуючою є ратифікована німцями умова про Зарщину і вимагатиме також ратифікації цього договору без ніяких змін. Однак, між сенаторами є тенденція відложити ратифікацію, а в між часі ще раз провести переговори з німцями, які вияснили б усі спірні точки щодо Зарщини.

ІДЕН НЕ БАЧИТЬ ПЕРЕДУМОВ ДЛЯ РОЗМОВ З КОМУНІСТАМИ

АНГЛІЙСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ЗНОВУ ДОМАГАЮТЬСЯ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДА Й АНГЛІЇ З СОВЄТАМИ

Лондон. — „На жаль" — ствердив англійський міністер закордонних справ Антоні Іден, вернувшись з своєї подорожі на віддалі 16,000 миль, — нема тепер потрібних передумов для конференції з комуністичним Китаєм про перемир'я в протоці Формози й загальне замирення на Далекому Сході. Такі передумови є конечні, сказав він, щоб конференція мала вигляди на успіх. До таких передумов належить також згода щодо учасників конференції. Іден натякнув тут на домагання китайських комуністів, щоб у конференції про справу Формози чи пак про перемир'я в протоці Формози не брав участи національний Китай, а на це рішуче не погодились ЗДА і далі стоять на становищі, що в усіх розмовах з комуністичним Китаєм мусить брати участь і національний Китай. Песимізм Ідена щодо теперішніх виглядів на перемир'я в протоці Формози походить — пояснюють американські часописи — з твердішого становища З'єдинених Держав у справі прибережних островів: віддача тих островів китайським комуністам (кажуть американці) не тільки послабила б стратегічну позицію самої Формози й утруднила б її оборону, але й страшенне вдарила б по моралі національних китайців та всіх вільних народів на Далекому Сході, як наявний доказ сили комуністів й уступливости вільного світу. Про південно - східню азійську конференцію в Банґкоку Іден висловився помірковано, що вона дала „корисні висліди", зате з захопленням говорив про свої відвідини в Індії. Іден признав, що південно - східній азійський договір довів до „поглиблення почуття безпеки" на південному Сході Азії. Зате щодо Індії, то Іден з захопленням говорив про її „заслуги для справи миру" та спільні „погляди й цілі" свої і Неру. Цим Іден зазначив вже давніше переконання, що т. зв. Манільський договір про оборону південно - східньої Азії повинен обов'язково охоплювати також Індію, Бурму і Цейльон, бо інакше він не виконає свого призначення. Заявою Ідена були дуже невдоволені англійські соціялісти. Вони зголосили на письмі вимогу до уряду Черчила, щоб той „ужив негайних заходів", щоб підготовити конференцію між Англією, З'єдиненими Державами й Совєтами в справі „злагіднення світового напруження" і „приготування успішного роззброєння через Об'єднані Нації". Тому, що ця вимога зголошена у формі резолюції парляментарної опозиції, уряд мабуть поставиться до неї, як до внеску, що осуджує політику уряду й тому відкриє над нею дебату.

Нова пробна експльозія атомової зброї в Неваді

Ляс Веґас, Невада. — На дослідних полях Невади проведено нову пробну експльозію атомової зброї, найбільшу цього року. Експльозія відбулася перед сходом сонця за 75 миль від міста Ляс Веґас. Вибух було видно на віддалі 350 миль, і тим, що його спостерігали, здавалося, що це почало сходити сонце. Це була четверта експльозія в 1955 році і 25-та на цих дослідних полях. Вибух спонтерігали 50 обсерваторів, а відбувся він на вершку вежі 500 стіп заввишки. Над великою вогневою кулею видно було сліди, залишені літаками, які перед тим літали понад вежею. Потім куля поволі почала бліднути, і за 20 секунд зникла.

Загрожує розкол англійської Партії Праці

Лондон. — Остання дискусія в англійському парляменті над виданою урядом Білою Книгою і проблемами англійської закордонної політики та оборони, виявила такі розбіжності в опозиційній Партії Праці (Лейбур парті), що заходить можливість повного її розколу. Найяскравіше проявилась внутрішня незгода в цій партії, коли 57 членів партійної репрезентації в парляменті стримались від голосування над пропозицією партійного проводу осудити уряд за недостатні заходи в ресорті оборони краю. В партії є три крила: офіційне, яке підтримує становище уряду Черчила, що, на випадок війни, треба вживати всіх родів зброї, включно з атомовими та водневими бомбами, і оскаржує уряд, що зробив замало для оборони держави; пацифістичне, яке відкидає саму думку про війну і є проти теперішньої висоти військового бюджету; і ліве крило „бівенітів", яке осуджує атомову та водневу зброю, признаючи всі інші роди зброї „не для масового винищування". Колишній міністер в соціялістичному уряді Ноель-Баркер назвав становище лівого крила „запрошенням большевиків, щоб вони знищили атомовими бомбами всі порти Англії, а потім торпедними стрільнами усі більші англійські міста". Розбіжності в соціялістичній партії додають надії консерватистам, що вони осягнуть в найближчих виборах перемогу, бо, мовляв, англійські громадяни знатимуть, що соціялісти нездібні правити країною.

Японія не квапиться торгувати з комуністами

Токіо. — Американська амбасада в Токіо заперечила, що вона перестерігала японський уряд проти нав'язання торговельних взаємин з комуністичним Китаєм і Совєтським Союзом, що буцімто могло б погіршити взаємини з Америкою, проте в японських урядових колах побоюються, щоб так дійсно не сталося. Минулого року Японія продала комуністичному Китаєві товарів на 18 мільйонів долярів, а ЗДА — на 278 мільйонів долярів. Японці починають сумніватись, чи їм вдасться осягнути таких оборотів з китайськими комуністами, щоб вони могли надолужити втрати, що постануть внаслідок прохолодження взаємин з американським торговельним світом. Тому Японія, маючи повну підтримку збоку Америки, звертає більшу увагу на поширення своїх торговельних зв'язків з південно - східніми азійськими країнами, які перед останньою війною були для неї головним ринком збуту товарів.

Брікер вірить, що президент погодиться на обмеження своєї влади

Вашинґтон. — Республіканський сенатор Джан В. Брікер заявив, що він вірить, що цього року Айзенгавер погодиться на те, щоб президент був позбавлений права укладати договори з чужими країнами. Минулого року Брікер довший час вів боротьбу в Конґресі за те, щоб в Конституцію була внесена поправка, згідно з якою президент утратив би право укладати договори з чужими країнами. Але Айзенгавер не погоджувався на цю поправку, і Конґрес відкинув внесок Брікера. Цього року Брікер заявив: „Я певний того, що Айзенгавер погодиться на мій внесок, бо вірю, що він хоче обороняти право американського народу". Але Брікер не пояснив, на чому він основує свою віру в те, що президент таки дійсно змінив свою думку в цій справі.

Айзенгавер не виявить тайни своєї кандидатури до січня 1956 року

Вашинґтон. — Сенатор Вільям Ф. Новленд заявив, що він сумнівається, щоб Айзенгавер перед січнем 1956 року заявив, чи кандидуватиме він на президента в найближчих виборах. Каліфорнійський Стейтовий Республіканський Комітет хоче просити Айзенгавера, щоб він погодився знову кандидувати. Республіканський губернатор Каліфорнії Ґудвін Дж. Найт від цього комітету має конферувати з президентом в цій справі і довідатися про його пляни. Республіканці згадували як можливого кандидата на президента секретаря скарбу Джорджа М. Гомфрі, який мав би кандидувати, якщо Айзенгавер не захоче виставити своєї кандидатури. Але Гомфрі заявив через радіо, що він кандидувати не буде. „В моєму житті я ніколи не кандидував і не кандидуватиму," — сказав Гомфрі.

Передбачають, що Конґрес відкине плян Айзенгавера про військовий вишкіл

Вашинґтон. — Демократичний конґресмен Мелвін Прайс та республіканський конґресмен Джеймс Ван Зандт, два члени Комісії Збройних Сил в Палаті Репрезентантів, вважають, що Конґрес відкине урядовий плян про збільшення військових резерв і заявляють, що ця комісія запропонує свій власний плян, як збільшити військові резерви країни. Урядовий плян — кажуть вони — відкриває перед молоддю багато сумнівів, і вона не знала б, що має робити, якби Конґрес прийняв пропозиції президента Айзенгавера. Також не подобається цим конґресменам те, що згідно з урядовим пляном молодь аж десять років повинна була б бути під контролею військовиків. Урядовий плян пропонує, щоб молодь у віці 17 і 18 років голосилася добровільно до військової служби на шість місяців, а пізніше впродовж дев'ятьох з половиною років належала до військової резерви та доповнювала свій військовий вишкіл. Решта молоді служила б у війську на основі асентерунку, який переглядав би молодь у віці від 18½ і 19 років. Час військової служби цієї молоді тривав би два роки, після чого вона належала б до резерви.

Ізраїлю не приймають до Середньо-Азійського бльоку

Вашинґтон. — Ізраїлю не можна включати в ніякий військово-політичний бльок на Близькому чи Середньому Сході аж поки він не замириться з своїми арабськими сусідами — заявив заступник державного секретаря Джан Джереґан на зборах кількасот найчільніших жидівських діячів в Америці. Представники двадцяти найповажніших жидівських організацій в ЗДА, в тому числі 6 сіоністичних, уперше від постання жидівської держави зійшлись на спільні дводенні наради, на які прибув згаданий вгорі представник державного департаменту. Він признав, що зголошена минулого року готовість Ізраїлю приступити до кожного оборонного бльоку, який разом із Заходом боронив би вільний світ, може бути у практиці здійснена тільки тоді, коли покращають ізраїльсько-арабські взаємини. Він звернув увагу на те, що кожний кривавий інцидент на ізраїльсько-арабському кордоні є водою на большевицький млин. Американсько-жидівський світ домагається від уряду ЗДА, щоб він впливав на арабські держави, щоби вони підписали формальний мир з Ізраїлем, і щоб ЗДА припинили доставу зброї цим державам.

Стассен подорожує по Далекому Сході

Сеул. — Директор адміністрації закордонних операцій, Гаролд Стассен, прибув до столиці Південної Кореї Сеулу на низку конференцій, на яких мають обговорити потреби Південної Кореї і можливості задоволення їх американською фінансовою допомогою. Покищо допомога ЗДА Південній Кореї становить 700 мільйонів долярів, призначених їй минулого року. На наступний рік ще не устійнено. Гаролд Стассен був уже в Індії, Пакістані, на Цейльоні та в Сіямі і поїде з Південної Кореї до Японії і Філіппін. Він безпосередньо знайомиться з потребами країн, загрожених комуністичним Китаєм, уважаючи, що економічне піднесення є кращою зброєю проти комуністів, як гармати.

Представники фльоти — за будову суперлітаконосця

Вашинґтон. — Секретар фльоти Чарлз С. Томас та інші представники фльоти обороняють в Конґресі плян будови нового суперлітаконосця і домагаються 1,300,000,000 долярів на будову нових кораблів в часі до половини 1956 року. 197 мільйонів долярів з цієї суми призначено на новий літаконосець, а решта на три атомові підводні човни. Настрій в Конґресі щодо будови літаконосця вже прихильніший, і голова Комісії Видатків в Палаті Репрезентантів Кларенс Кеннон заявив, що він не буде опонувати проти будови літаконосців, а підтримуватиме військовий бюджет, який вносить президент Айзенгавер. Давніше Кеннон заявляв, що не варто будувати літаконосці, бо їх легко можуть знищити ворожі літаки. Але інші військовики твердять, що літаконосці безпечніші, як наземне летовище.

Криголом „Атка" закінчив свою експедицію в Антарктиді

Буенос Айрес, Арґентина. — Американський криголом „Атка" приплив до Буенос Айресу, скінчивши свою місію, яку він мав сповнити в Антарктиді, яка тривала повні два місяці. Ця експедиція прослідила майже половину побережжя Південного бігуна, шукаючи баз для майбутніх експедицій та дослідів. Цей американський корабель було вітали в порті ріки Плати, вивішуючи синьо-білі арґентинські прапори. Все живе вийшло було на поклад корабля, крім 11 пінґвінів, які не могли появитися на покладі, бо їм шкодило б гаряче арґентинське літнє сонце. Найщасливіший на кораблі був його командант комодор Глен Джекобсон, який побачив на березі свою дружину з дітьми, які чекали на нього. Для залоги корабля влаштовано прийняття в місті. „Атка" має приплисти до Бостону в половині квітня.

Евхаристійний Конґрес відбудеться в Ріо де Жанейро

Ріо де Жанейро, Бразилія. — Евхаристійний Конґрес відбувається нормально що-чотири роки. Цього року він почнеться 17 липня в столиці Бразилії, Ріо де Жанейро. Часописи підкреслюють, що Ріо де Жанейро якнайкраще надається на Евхаристійний Конґрес, бо все населення цієї країни глибоко релігійне, а на вершку стрункої гори в столиці стоїть висока фігура Христа Спасителя. На Конґрес прибудуть десятки тисяч паломників з усіх країн вільного світу. На чолі паломників з Ню Йорку стоятиме Кардинал Френсіс Спелман. Вони виїдуть із Ню Йорку кораблем „Мур МекКормек" 7 липня. Ріо де Жанейро вже приготовляється до цієї урочистости.

В АМЕРИЦІ

● **На конференції в Фордгемському університеті** обговорювано відношення католиків до негритянського населення. Парох римо - католицької церкви св. Борромея монсіньйор К. Дж. Дрю в негритянській дільниці Гарлем в Ню Йорку сказав: „Це є дивно, що ми висилаємо свої місії до негрів в Африці, а, деколи відкидаємо негрів від наших дверей лише тому, що вони — кольорові". Отець Дрю навів приклад, коли негритянську дівчину не прийняли до католицької середньої школи тому, що вона кольорова.

● **Лікар Першої Армії** заявив, що три випадки недуги менінґітіс в Форті Дікс, Ню Джерзі, „зовсім не свідчать про епідемію цієї недуги". Генерал-бриґади Кровфорд Ф. Семс заявив, що пороблено всі заходи, щоб не допущено до поширення цієї недуги. 40,000 вояків дістали відповідні ліки.

● **У стейті Ню Мехіко** відбуваються вибори членів індіянської влади. У виборах беруть участь 12,000 індіян з племени Невейджос, розкинених на обширі 16 більйонів акрів. Тому, що багато індіян неписьменні, вибори відбуваються при допомозі фотографій кандидатів, які вкладається до виборчої урни.

● **В мехіканській провінції** Оаксака у сутичці між поліцією й селянами вбито 9 осіб. Причина сутички — боротьба за посідання землі, в якій вже вбито цього року 28 осіб.

● **Республіканський сенатор** Джордж В. Мелон любить довго промовляти в Сенаті, тому багато сенаторів залишають залю засідань, коли він починає промовляти. Минулого тижня його промови слухали тільки три сенатори. Сенатори жартують і заявляють, що Мелон був би добрий для негайної евакуації міст, коли б зайшла потреба.

● **Гісако Ояма**, яка у віці 85 років згоріла 2 тижні тому з кількадесятьма іншими старими японками в притулку для старших жінок біля Йокогами, була тією особою, що піддала була Джакомо Пуччіні сюжет і навіть деякі арії для його славетної опери „Мадам Баттерфляй". Вона була тоді дружиною японського амбасадора в Римі. Прем'єра цієї опери відбулася в театрі Ля Скаля тому 51 рік.

● **Президент Куби Батіста** заявив, що на випадок війни, Куба буде по боці ЗДА, бо „Америка — це бастіон проти агресії комуністичної Росії".

У СВІТІ

● **Дружина японського мікада**, Наґако, скінчила 52-ий рік життя. В роковини своїх народин вона провела день серед найближчої родини — мікада Гірогіто, наступника престолу Акігіто і двох своїх доньок. Тільки найвищі державні чинники переслали Наґако свої побажання.

● **„Можемо все у світі** обороняти проти комуністичної аґресії" — заявив адмірал Фелікс Стюмп, командант американської фльоти на Тихому океані, коли журналісти спитали його, чи ЗДА вважають, що можна боронити Матсу й Квімой проти комуно - китайської аґресії. При тому він зазначив, що лише президент Айзенгавер має право видати наказ — боронити ті острови, або залишити націонал - китайських оборонців напризволяще.

● **28-літній Вільям Верден**, американський вояк, який шість років тому здезертував до Східньої Німеччини і якого минулого місяця передано до Західньої Німеччини, — 2½ року перебув на важких примусових роботах на Воркуті. Йому загрожує тепер 6-місячне ув'язнення й непочесне звільнення з армії за дезерцію.

● **„Дженерал Пач"**, американський військовий транспортний корабель, віддалився вже на 200 миль від Савтгемптону, пливучи до ЗДА, коли захворіла на запалення легенів 14-місячна донька американського летуна, який з своєю дружиною їхав на тому кораблі. Корабельний лікар заявив, що тільки негайний перевіз дитини до шпиталю, де є всі потрібні медичні прилади, може врятувати дитину. Корабель завернув до Савтгемптону, а викликаний гелікоптер, що поспішив йому назустріч, перетранспортував дитину і її батьків до шпиталю.

● **Кардинал Моріс Фельтен**, архиєпископ Парижу, заповів скріплення взаємин між робітничою верствою і Церквою. Ватикан заборонив установу т. зв. робітничих духовників, які, скинувши рясу, працювали самі, як фізичні робітники, впливаючи водночас на них і паралізуючи комуністичні впливи. Однак робітничі духовники при цьому занадто переймались світськими справами. Тепер рішено прийняти іншу форму для пов'язання робітництва з Церквою.

● **Західній дипломатичний** корпус влаштував у Москві маніфестаційне прощання висиленому з СССР американському духовникові Джорджові Біссонет. На прощальний бенкет, уладжений в американській амбасаді, прийшли всі запрошені західні репрезентанти, а на летовище, звідки о. Біссонет відлетів до Гельсінок, явилися 5 амбасадорів, швайцарський міністер, ізраїльський шарж д-афер і дружини кількох амбасадорів. З совєтських громадян були приявні тільки службовці летовища, шофери дипломатів і емведисти.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БЕЗСМЕРТНЕ СВЯТО

Коли між американськими українцями ведуться розмови на тему кількости національних свят, то навіть є різниці поглядів, чи треба обов'язково святкувати в усіх громадах роковини і 1-го Листопада і 22-го Січня. Обґрунтовується це тим, що, — мовляв — раніше не скрізь святковано тут пам'ять обох цих славних подій, а лише одної із них. Тільки щодо однієї дати нема найменшого сумніву: щорічних маніфестаційних Шевченкових поминок у місяці березні. Є це теж єдиний випадок, що ту саму подію святкують одночасно на рідних землях під ворожим совєтським режимом і в усіх більших скупченнях українців, розсіяних по всьому світі. Очевидно, на офіційні святкування роковин народження Тараса Шевченка накладають нинішні окупанти України свій штамп, підкреслюючи в „Кобзаря" тільки соціяльні мотиви та фальшуючи постать ідеолога й трубадура національно-визвольної боротьби, що ніби він виступав проти „буржуазних націоналістів" і поручав приязнь із „старшим братом". Але цей офіційно-большевицький штамп не замазує правдивих почувань, з якими Шевченкові роковини святкують в Україні всі її сини й доньки. Це ті самі почування, що їх мають всі „живі, мертві й ненароджені, на Україні і не на Україні сущі земляки" Великого Тараса .

Нема кордонів, нема різниць обласного походження, партійно-політичних поглядів і віровизнання, немає нічого такого у світі, що могло б поділити українців у підході до особи Тараса Шевченка, до його життя і творчости та безсмертного значення для нації. Це всеохоплюючий, всеоб'єднуючий символ, найсвітліший, найідеальніший, що його можна уявити для уярмленого народу, якого навіть народовбивство не змусило помиритися з існуючим режимом та поважна вітка якого покинула рідний край. 110 років тому написаний „Заповіт" є нині так само актуальний, як був тоді, ще за часів кріпацтва, на початках національно-політичного відродження, під час визвольних змагань 1917/21 років і під час 35-річного перебування під чужинецькою окупацією. Алеж і тоді, коли засяде вільна Україна у народів вольних колі, „Заповіт" теж залишиться, як другий національний гимн як став ним відразу з подувом волі після проголошення 1-го Універсалу. Бо тоді він матиме значення вже не як заклик до боротьби за здобуття волі, а як заклик берегти і боронити її творчий зміст.

У незчисленних розправах, статтях і промовах розгадувано таємницю культу Тараса Шевченка в українському народі, що йому нема рівного в ні одному іншому народі у відношенні до будь-якого іншого національного поета. Немає вже сьогодні сумніву, що містичний культ Тараса Шевченка в українському народі пояснюється, властне, цілком окремим, специфічним значенням, що його мала поява Тараса Шевченка в половині минулого сторіччя на тлі історії України, суспільної структури українського народу, його духовости і його символу віри. І тому Тараса Шевченка не можна порівнювати ні з яким іншим, навіть найгеніяльнішим чужинецьким поетом, не можна міряти його критеріями поетичного таланту чи — ще менше — кількістю написаних творів. Тарас Шевченко став нашим національним „табу", нашою національною святістю, яка ген високо знімається понад усі інші національні святощі. І нема в українському народі такого скептика, який не поклонився б тіням і духовій спадщині цього винняткового Генія.

Коли Тарасова могила на Канівській горі є Меккою для всіх українців в Україні, то яке ж бо безмірно більше значення має шанування Шевченка для тих, що їх зловорожий вітер розвіяв по широкому світі. Для нас, американських українців, для українців у Канаді, Арґентині, Бразилії, Австралії чи в різних країнах Західньої Европи, „Кобзар" є національною Біблією. Він є цілющим джерелом засталювання віри й надії національно-свідомого й політично-скристалізованого старшого покоління американських українців, але теж Букварем для того наймолодшого покоління, що його хочемо зберегти в глибокому сентименті до батьківщини батьків. І тому щорічне святкування роковин Тараса Шевченка в Америці — це не тільки спонтанний вияв вірности національній традиції і солідарности американських українців з усіми українцями у світі, об'єднаними в одну велику Тарасову громаду. Шевченкові сходини, концерти й Академії, навіть в їх трафаретній формі, скріплюють національні почування і ушляхетнюють дух.

І тому з гордістю треба ствердити, що нема такого гурту в будь-якій місцевості Америки, від найчисленніших громад до найменших, які не святкували б у березні Шевченкових роковин. Славімо ж Його в той Його день чистим серцем і чистими устами.

Т. Шевченко

ЗАПОВІТ

Як умру, то поховайте
Мене на могилі,
Серед степу широкого,
На Вкраїні милій,
Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу . . . отоді я
І лани і гори —
Все покину і полину
До самого Бога
Молитися... А до того —
Я не знаю Бога.

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте!

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

В. М. Верган

ПЕРШІ ВІСТКИ ПРО ШЕВЧЕНКА В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

Перші вістки про Шевченка та його вірші діставалися до Західньої Европи в 1843 р. через журнал „Jahrbuecher fuer Slavische Literatur, Kunst und Wissenschaft, 1843." У цьому журналі, в січневому числі на 81-ій сторінці, була видрукована дуже невдала рецензія на „Гайдамаки" Шевченка, а разом із цим були подані відомості про Шевченка та його перші поезії, що вийшли були 1840 р.

Другою вісткою було інспіроване російським урядом через свого посла повідомлення в „Augsburger Allgemeine Zeitung" ч. 185, 1847, зараз же по викритті Кирило-Методіївського Братства й арештуванні деяких членів, в тому числі й Шевченка, такого змісту: „Вчені та літератори в Росії з деякого часу дозволяють собі поширювати в австрійсько-слов'янських провінціях слов'янські тенденції, для здійснення яких вони, здається, давно діють дуже пильно, тим часом як державний цар російський, політика якого завжди заснована була на правилах суворої правоти, рішуче не прихиляється до подібного напрямку, про який і закордонні слов'янські племена не хочуть нічого знати".

Цим повідомленням російський уряд хотів себе відмежувати від питання про слов'янські справи, що їх мали у своїх політичних плянах кирило-методіївці .Рівночасно російський уряд згадкою у цьому повідомленні про закордонну місію Куліша, яку він почав виконувати в Чехії і був „викритий австрійським урядом", звертав увагу німецькому та іншим урядам у Західній Европі, що визвольна акція, яка розпочалася в Росії у літературних і письменницьких колах, може мати загрозливі наслідки у т. зв. слов'янському визволенні, центром якого є Чехія.

Що слов'янофільський рух в тому часі був рухом революційним, ніде правди діти. Балканські народи під Австрією хотіли позбутися її ярма, а народи, поневолені Росією, прагнули також бути самостійними. Поневолення і бажання визволитися — взаємно зближали їх. Таке зближення можна бачити найперше в ознайомленні з революційними, ліберально-демократичними ідеями, а далі можна завважити шукання безпосередніх зв'язків, спочатку неофіційних, а потім може було б дійшло і до офіційних. Кирило-методіївці мали величезне бажання вийти з своїми ідеями поза кордони Росії. Вони вірили, що їх ідеї є по духу ідеями, що їх проголосила Французька революція, що їх проповідували сенсімоністи, фур'єристи та революційні рухи „Молодої Европи". Першими братчиками, теоретично ознайомленими з польськими ідеями, були Панько Куліш, Тарас Шевченко й Костомаров. Їм усім напевно відома була польська політична організація, зв'язана з ім'ям Шимона Конарського, „Стронніцтво Людове", яка мала стосунки, поки її не зліквідовано, з організацією „Молода Польща". Куліш дуже часто сходився у Києві з людьми, що були членами „Польського Демократичного Товариства". Нав'язав він також близькі стосунки з поляком Міхалом Грабовським, який був під наглядом поліції та іншими.

Костомаров був знайомий з польською революційною літературою, що виходила в Парижі. Він був знайомий з „Книгами паломництва польського народу" Адама Міцкевича. З творами Міцкевича та революційних письменників знайомий був і Шевченко.

Безпосередньо листувався з закордоном Микола Гулак. В його паперах під час трусу жандарми знайшли чернетку його відповіді на листа Вячеслава Ганки, цього видатного діяча чеського відродження. Чеське відродження притягало братчиків. Панько Куліш і Василь Білозерський, який ще на студентській лавці вивчав твори чеських славістів користуючись з наукового відрядження для вивчення слов'янської літератури, їдуть через Варшаву до Праги.

Особливе значення мала мати поїздка гадяцького поміщика — братчика Миколи Савича до Парижу. В Парижі тоді був центр польської еміґрації, там нуртували соціялістичні ідеї сен-сімонізму та забарвленого містицизмом фур'єризму, популярними були вольтеріянці, як також не забулися ідеї Великої революції та ідеї „Молодої Франції". Перед виїздом Савич приїхав був до Києва, де, зустрівшись з чільними представниками братства — Гулаком і Костомаровим, — промовляв на зборах. Савич, як знаємо зі слів донощика Петрова, говорив про можливості відкритого повстання у Києві і використання для цього людей, що працювали при будові військових споруд на Печерську. Думку про повстання підтримував і Шевченко. Він, за свідченням знавців його життєпису, очолював революційний напрям у братстві і робив усе можливе, щоб до цієї революційности прихилити якнайбільше людей. Ціллю його поїздки в 1845 р. по Миргородщині — батьківщині декабристів, Переяславщині, Пирятинщині, Полтавщині та Київщині знавці його творчости і діяльности уважають „шукання і мобілізування революціонерів".

Збори братчиків, що на них порушувано національно-політичні та державні справи, включно із способами їх реалізації, відбувалися в перший день Різдва. Які винесено рішення — невідомо. Невідомо також, що доручено Савичеві, Кулішеві і Білозерському. Треба здогадуватися, що могли вони мати доручення поінформувати закордонні

(Закінчення на ст. 3-ій)

НАД СИНІМ ДУНАЄМ

Колись з цією рікою, а властиво з прастарим Віднем, де наш працур Кульчицький почав перший варити каву, в'язалися спомини про добре вино, веселі пісні, Штравсові вальси, розсміяний Пратер і... про що й згадувати жаль. А тепер?.. Вальси мішаються з „Катюшею", віденська кава — з русскою водкою . . .

І саме в розпалі „фашінґу", коли віденки та віденці одягали на себе дивовижні костюми та маски, до одної віденської каварні (Гартенбав, біля Паркрінґ) ввійшло двоє панів і, знайшовши вільний столик, замовили пиво. Вони скинули свої однострої американської армії і „укостюмувалися" на цивілів. Було це ввечері 5 лютого ц. р. Полковник Френсіс Меннінґ та службовець американської армії Роберт Грей попивали пиво та поглядали на вхідні двері. І незабаром надійшов той, на кого вони чекали. Борис Наливайко, совєтський консул у Відні. І тепер попивали вже втрійку, — пиво з коньяком. Чемний кельнер забирав порожні пляшки і приносив повні.

І раптом глянув Наливайко на свого годинника, вхопив склянку з пивом і хлюпнув з неї в лице одному з американців.

— Ви — прокляті американці, ви хотіли мене зробити зрадником! — і, обернувшися, спрямував свої кроки до вихідних дверей.

Один з американців побіг за Наливайком, щоб він вияснив свій вчинок, але в цей момент увійшов у каварню якийсь цивільний „русс", а за ним півтузеня совєтських старшин і сотня вояків. Ці совєтські „охоронці порядку" кинулися на одного з американців, щоб його забрати з собою, але обидва американці кинулися до ґардероби. Недалеко каварні чекало ще коло 300 червоних вояків та старшин. Хтось повідомив австрійську поліцію, яка негайно приїхала, але большевики замкнули її в каварні, і вона сиділа безчинно. Незабаром прибула альянтська військова поліція, і щойно тоді совєти на чолі з Наливайком залишили льокаль.

Того самого вечора вислав совєтський високий комісар гостру ноту до американського високого комісара, в якій заявив, що, мовляв, двоє американців хотіли намовити совєтського консула втекти на Захід. Відповідь: Американські громадяни хотіли тільки допомогти Наливайкові „вибрати волю", чи пак здобути право азилю.

Так виглядала справа на перший погляд. Але, приглянувшися їй ближче, виявляється, що це була велика гра розвідчої служби. І так Роберт Грей „цивільний службовець" армії ЗДА, який опинився у Відні „для студій, в цілі написання одної книжки" і який знав Наливайка ще з року 1945, з медових берлінських часів, загостив над синій Дунай саме в тому часі, коли американська розвідка дістала перші відомості про те, що Наливайко звертає свій зір чимраз більше на Захід. Відносно другого з цієї трійки „полковника" американської армії Меннінґа, пресова американська аґенція „Ассошіейтед Пресс" принесла з Відня [illegible]: „Полковник Меннінґ тутешнім американцям невідомий, а американське посольство відмовляється його ближче ідентифікувати". Третій з цієї трійки, Борис Наливайко, совєтський консул у Відні, є на ділі шефом совєтського шпіонажу на цілу Німеччину.

І саме на цього третього, грубу рибу, закинули американці свою вудку. Бо цей третій розуміється на консулярних справах так, як вовк на зорях. Натомість знає він прекрасно, де і як працює кожний совєтський аґент. Бо найперше в Берліні, а опісля у Відні збігалися в руках Наливайка всі нитки совєтського шпіонажу на цілу Німеччину. І коли в руки німецької чи американської поліції попадався якийсь совєтський шпигун, то завжди виринало при цьому прізвище Наливайка.

В залізних шафах німецької прокуратури в Карльсруге лежать акти чотирьох зловлених совєтських шпигунів, якими керував не хто інший, як „консул" Наливайко. І саме ці згадані чотири совєтські шпигуни (Ґергардт Барт, Ганс Шренк, Ніколай Зохлов, Віллі Кучер) і немало інших, яких переловлено на „роботі", дали Наливайкові багато до думання. Ліквідація Берії не ворожила для Наливайка нічого доброго. І тому він подбав завчасу... заздалегідь про те, щоб його дружина та діти переїхали з Москви до Відня. Після цього почав Наливайко шукати зв'язків з американською розвідкою. Про це все довідалися совєтські аґенти — і пиво, яке поплило по обличчі одного з американців у віденській каварні з руки Наливайка, було останньою прислугою, яку „консул" виявив своїй „родині". Дальший його шлях — такий, як його колишнього шефа Берії.

Нестор

ЗНАЧЕННЯ НОВИХ ІМІҐРАНТІВ З ЕВРОПИ

Спеціяльна телеграма в щоденнику „Н. Й. Таймс" з суботи 26 лютого сповіщає, що тринадцять сенаторів і вісім членів Палати Репрезентантів запропонували законопроєкт, який має на меті скасувати теперішній іміґраційний закон, відомий під назвою „Іміґраційний Акт МекКаррана-Волтера", схвалений 1952 року. Новий законопроєкт, внесений в Сенаті сенатором Гербертом Ліменом, демократом з Ню Йорку, а в Палаті Репрезентантів конґресменом Імануелом Селлером, демократом з Бруклину, має ціллю скасувати дотеперішню „систему квот за національним походженням" і встановити щорічну кількість нових іміґрантів висотою до 250,000 душ. Законопроєкт вимагає також, щоб у цій „системі об'єднаної квоти" бралося до уваги „загальну потребу нашої країни, особисті здібності нового іміґранта і вимоги нашої закордонної політики".

Цікаво, що водночас із законопроєктом Лімена-Селлера репрезентант Віктор Л. Анфусо, демократ з Бруклину, запропонував законопроєкт із змінами теперішнього спеціяльного закону про допущення 214,000 утікачів до кінця 1956 р., мотивуючи потребу цих змін твердженням, що теперішній закон неможливий для виконання.

Поки один і другий закон були тільки в стадії критики, доти й наше громадянство обмежувалося лише висловлюванням свого обурення та своїх побажань щодо поодиноких точок обидвох законів, головно т. зв. „втікацького закону", про допущення до ЗДА частини втікачів з-поза залізної заслони, отже і українців.

Нема сумніву, що внескодавці і прихильники нових законопроєктів мають на увазі не тільки добро всієї країни, але й добро поодиноких груп, як релігійних, так і етнічних, хоч в засаді стараються це приховати. Вони виставляють в першу чергу здібності кандидатів на іміґрантів, які, мовляв, можуть стати придатними Америці навіть у зв'язку з її закордонною політикою.

Не виключене, що, з огляду на передвиборчу обіцянку президента Айзенгавера, Конґрес остаточно рішиться взяти до уваги обидва ці законопроєкти. Тому, що Демократична партія має тепер в своїх руках керівництво конґресовими справами, вона може поставити обидва внески на денний порядок конґресових нарад. Тим то українська спільнота в ЗДА мусить бути готова з арґументами, які — при ухвалюванні поправок чи нового закону — **с т в е р д ж у ю т ь** виправдану практикою вартість українських іміґрантів та кандидатів на них.

Ще поки в Конґресі появився законопроєкт про скасування акту МекКаррана-Волтера, німецький письменник Франц Гофф у статті „Нові іміґранти з Европи", вміщеній в недільному додатку до німецького нюйоркського щоденника „Штаатс-цайтунґ-Геральд", підкреслив вплив цих іміґрантів на американські меншини.

Гофф признає, що німецька повоєнна іміґрація в рр. 1948-1954 не принесла важливішої зміни в обличчі німецької спільноти в Америці не тільки тому, що була невелика числом, але й тому, що її освітній рівень не різнився від рівня попередніх німецьких іміґрантів. Зате автор з притиском підносить значення інших іміґрантів для дотеперішніх етнічних груп, в першу чергу українців, які дали Америці сотні кваліфікованих осіб з усіх суспільних прошарків. Гофф пригадує, що чисельна сила українців в Америці не давала їм належного місця тому, що особи, не свідомі національности, не зміцнюють своєї групи. Правда — каже він — до війни були в Америці українські організації й газети, але характер української групи змінився, коли, на підставі закону про допущення скитальців з Европи, приїхало сюди понад 60,000 нових українців. При цьому — твердить Гофф — з-під совєтського ярма приїхала в Америку здебільша інтелектуальна верхівка, а з Західньої України, отже з давнішої Галичини, яка з-під австрійського володіння перейшла під польське, прибули „не тільки інтелектуальні групи, але й великі маси народу; не тільки давніший політичний провід але й великі групи національно освідомленого середнього стану та широкі народні верстви, які не погодилися з повною зміною господарських і суспільних відносин під комуністичним режимом. Тут ішло теж і про Греко-К а т о л ицьку Церкву, яка в Совєтській Росії ще за царських часів була переслідувана, а тепер цілковито зліквідована". Оці нові іміґранти, за спостереженням автора, дуже збільшили кола читачів української преси в Америці, значно скріпили кількість членів братніх організацій. Вони примандрували в околиці своїх національних осередків, головно в стейтах Ню Йорк, Ню Джерзі, Пенсилвенія, Огайо, Іллиной. Новопробулі перенесли в Америку Українську Вільну Академію Наук, Наукове Товариство ім. Шевченка („найбільшого українського поета, який жив за часів Гоголя"), що їх під час скитальщини примістили були в Німеччині. „Всі національні групи з Середущої й Східньої Европи пробують рятувати залишки своєї національної культури від комуністичних впливів. Чи це їм удасться — це інше питання. Українці в ЗДА мають за собою підтримку канадійських українців, які нараховують 400,000 осіб" — пише Гофф.

Отакі зауваги неукраїнця, над якими український загал повинен призадуматися як у своїй політичній діяльності, так і в своїх освітньо-культурницьких задумах саме в тому часі, коли відбувається підготова до Шостого Українського Конґресу. Тут важлива не тільки сама ціль нашої праці поза межами Рідного Краю, але й способи, які в осягненні цієї цілі допомагають.

(С)

К н и ж к а й ч а с о п и с — н а й н е о б х і д н і ш і в д о м і к у л ь т у р н о ї л ю д и н и.

П. Шандрук

ЦЕ БУЛО ТАК!

(Про мою розмову з генералом Власовим, про Український Національний Комітет та про 1-шу Українську Дивізію)

(3)

III.

Побачення з Власовим відбулося 30 січня 1945 року, з дотриманням протоколу. Велика вілля десь під Берліном, велика в ній гарно уряджена заля, до якої з одних дверей увійшов Власов з Креґером, а з других одночасно я з д-ром Ф. Арльтом. Нас познайомили, і обидва німці вийшли.

Перше враження — дуже гарний мужеський тип, високого росту у військовій уніформі без нараменників. Перші незобов'язуючі куртуазійні з його боку слова — глибокий бас, гарна вимова. За кілька хвилин німецький старшина приніс пляшку коньяку на кришталевім серпіці. Як відомо, я [illegible] ку мусів був [illegible] Власов щохвилини [illegible] собі [illegible] пив. Далі заговорили про справу, а втім я більше мовчав, даючи можливість ініціятиви Власову. Отже, він запитав, чому я не хочу увійти, як автономний Комітет до його „Комитету Освобожденія Народов России." Він уважає, що це тим більше можливо, бо він вже має українську секцію на чолі з пп. Форостівським, Музиченком, Бутенком та іншими, яка, цілком природньо, пристала б до УНКомітету. Він малював образ досягнень, якби ми почали таку співпрацю, при чому відразу підкреслив, що я був би його першим заступником. Після скінчення його досить довгої тиради я відповів, що на перешкоді до такого „возсоединенія" стоїть формальна справа, а саме: український нарід не є народом Росії, а лише червона Москва тепер, як 260 років тому біла Москва, підступно підбила Україну. — Власов похапливо перервав мене й сказав, що він добре знає історію, але це — минуле, а тепер стоїть справа так, що треба йти разом, що за прикладом моїм пішли б усі інші національні репрезентації (тут я побачив, про що йде з тої тактичної помилки Власова — П.Ш.). Далі Власов говорив про можливі перспективи особистого характеру для мене й для нього, а я собі думав: „Яка ж ти все ж таки наївна людина, коли так по-дурному думаєш грати на амбіції". Вже тоді я зрозумів свою повну перевагу над ним і спокійно відповів йому те саме, що говорив німцям, себто: він окремо, — я окремо, але в інтересах боротьби можемо узгіднювати нашу діяльність.*

Тоді Власов з виразним подразненням підкреслив, що я своєю впертістю гальмую цілу справу й що можу понести за це консеквенції. „Я бачу, що Ви — політик", сказав він. Досить довга мовчанка. Нарешті він запитує мене, як я собі уявляю дальший розвиток мілітарних подій. Я відповів, що хіба він краще мене орієнтується в ситуації, бо вже має комітет і штаб, а я не маю нічого. Бувши вже досить напідпитку, він з цього дуже зрадів і почав говорити про те, що за 2-3 місяці вже матиме 6 дивізій і тоді рушить... на Україну. Не дивлячись на те, що впродовж цілої розмови я тримав себе в руках, я підскочив і перервав його: „Чому через Україну?" запитую. „Ну бо там більше матеріяльних можливостей і населення вороже наставлене проти червоних", відповів Власов. На це я сказав, що він помиляється, бо український нарід вороже наставлений проти москалів взагалі й буде битися проти нього теж. Тоді він, вийшовши з себе, сказав:

— „Поб'ю Вас і народ!"

— „Можливо - зазначив я - Ви поб'єте (це слово я дуже підкреслив — П.Ш.) всіх нас, але Денікін та Врангель теж били нас". — „Ну що ж, не хочете, то й не треба, тут сваритися не будемо, але розмова з Вами була приємна" — закінчив Власов, „принаймні добре те, що Ви погоджуєтеся узгіднювати діяльність проти спільного ворога." Тоді я ще раз підкреслив, що коли йде про співдіяльність, то є політично і мілітарно недоцільним думати про похід в Україну, пригадуючи йому, що військова історія занотувала всі інвазійні походи на Москву через так звану Смоленську браму — хоч, — щоправда, з неґативними наслідками, але то вже випливало з інвадерами пороблених помилок, яких він, Власов, звичайно не зробить (!).

Оце зміст розмови. Вона тривала 2 і 1/2 години. Власов подзвонив і з'явилися д-р Ф. Арльт і полк Зреґер. І тут я таки, здається, виявив трохи хисту. Я не дав Власову прийти до слова (щоб він не сказав неправди, а тоді доказуй, що „ти не слон", як кажуть москалі), а, використавши те, що він підпитий, я перший почав переповідати зміст нашої розмови обом німецьким представникам, і коли скінчив, зараз же піднісся й попрощався з Власовим і Креґером. Власов ані одним словом не заперечив моїй реляції, тільки кинув: „что за упорство!" Коли я вийшов надвір, то д-р Ф. Арльт і полк. Вольф сказали, хоч з усмішкою, але досить огірчено, — перемога наша, але здається в наслідках вона буде „пірровою". Очевидна річ, що так д-р Ф. Арльт, як і полк. Л. Вольф не відмовлять підтвердити, в разі потреби, що властиво все так було.

IV

Після того я вже ніколи більше Власова не бачив, і до обміну послами не дійшло. За кілька днів після того я довідався, що д-р Арльт „кудись виїхав". Я подумав — це ж певно наслідки отої „Пірровоі" перемоги, і розмови з Гітлером. Справи УНКомітету пішли, як то кажеться, в підпілля. Виїхати я не мав куди, бо Скерневиці, де залишилася була моя дружина, були вже в большевицьких руках... В Берліні жити також не можна було, бо німці не дали навіть харчових карток, і про мій хліб насущний промишляли якось мої адьютанти сот. В. Сердюк та пор. Стрийський. Не мав я вже й помешкання, а перед тим мешкав у готелях „Ексцельсіор" і „Есплянад". Прийняв мене буквально до свого ліжка отаман Тарас Бульба-Боровець і потішав своїми, ним завжди вживаними, словами „сколько ж можно терпєть?"

Щойно 9 березня полковник Л. Вольф повідомив мене, що знайшовся д-р Ф. Арльт і що знов стає актуальною справа УНКомітету. На цьому місці хочу зазначити, що до того часу я мав змогу пізнати і конферувати з такими діячами: проф. Р. Островським (президентом Білоруської Національної Ради), кавказьким визначним діячем — М. А. Кедією, В. А. Уомаєм, М. Г. Алчибаєм, д-ром Г. Магаловим, донським самостійним генералом В. Г. Глазковим, ген. А. Захаріядзе (двох останніх я знав ще з Польщі). Для повности додам, що пізніше 12. IV. я бачився також з кубанським отаманом, відомим українським діячем проф. В. М. Іванисом. Усі ці видатні люди, як і багато інших, не відмовили мені своєї прихильної моїй акції апробати.

З українських діячів (крім останньо зазначеного) я мав повну піддержку й допомогу та апробату для своєї позиції, як теж директиви для створення УНКомітету і його завдань від: проф. д-ра В. М. Кубійовича, д-ра К. К. Паньківського, адв. В. А. Доленка і його ближчих співробітників проф. В. В. Дубровського і проф. М. О. Вєтухова, — знаного нашого вченого проф. Х. С. Рябоконя, проф. М. І. Шлемкевича, Дост. о. полк. д-ра В. Лаби, М. А. Лівицького, М. М. Ковальського, полк. Дацька, інж. А. Міляниченка, полк. д-ра Б. Гомзина, мого особистого приятеля, д-ра Котика-Стефановича та багатьох інших наших достойних і поважних громадян. А покійний наш Митрополит УАЦП, бл. пам. Ексцеленція Полікарп, уділив мені спеціяльного благословення, як голові УНКомітету, і навіть інтервеніював за мене перед німецькою адміністрацією. Коли актуальною стала справа орґанізації УНКомітету, багато із вище згаданих взяло участь у так зв. Ваймарській Конференції 13. - 14. III. 1945 р., де, з свого боку, одноголосно десиґнували мене на голову УНКомітету і визначили пп. проф. д-ра В. М. Кубійовича, адвоката А. П. Семенюка й інж. П. Терещенка на членів Комітету.

* Думаю, що його вираз „was bedeutet Schandruk" (стор. 477 книжки) властне стверджує, що він програв ініціятиву побачення і розмови зі мною. П. Ш.

Т. Шевченко

ПСАЛОМ

Боже! Нашими ушима
Чули Твою славу.
І діди нам розказують
Про давні криваві
Тії літа, як рукою
Твердою своєю
Розв'язав Ти наші руки
І покрив землею
Трупи ворожі, і силу
Твою возхвалили
Твої люди і в покої,
В добрі одпочили,
Сла́в'я Господа.
А нині
Покрив єси знову
Срамотою свої люди,
І вороги но́ві
Розкрадають, як овець, нас
І жеруть...
Без плати
І без ціни оддав єси
Ворогам проклятим;
Покинув нас, яко в притчу,
В наругу сусідам,
Покинув нас, яко в притчу
Нерозумним людям.
І кивають, сміючися,
На нас голова́ми;
І всякий день перед нами —
Стид наш перед нами.
Окрадені, замучені,
В путах умираєм,
Не молимось чужим богам,
А Тебе благаєм:
Поможи нам, ізбави нас
Вражої наруги!
Поборов Ти першу силу,
Побори і другу,
Ще лютішу.
Смирилася душа наша,
Тяжко жить в оковах!
Встань же, Боже, — поможи нам
Встать на ката знову!

ПЕРШІ ВІСТКИ ПРО ШЕВЧЕНКА В ЗАХІДНІЙ ЕВРОПІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

кола про ліберальний напрямок братства, про його ідеї.

Донос студента Петрова вплинув на те, що Куліша і Білозерського завернули з дороги, а Савич, одержавши наказ у Німеччині, в місті Касселі, повертатися до Києва, намагався заподіяти собі смерть, перерізавши на руках артерії. Врятованого Савича, під ескортою аґента-„медика" доставлено до Петербургу на слідство.

Далі: розгром братства, довголітнє заслання, а згодом і смерть Шевченка. Закордоном про Шевченка, про братчиків від появи перших згаданих вище вісток до 1870 року ніхто й слова не написав у чужомовній пресі.

Першим (1870 р.), що зайнявся Шевченком і його творами, був учитель німецької реальної школи в Чернівцях, Георґ Обріст, і (1876 р.) — французький письменник Еміль Дюран.

Розвідка Георга Обріста має наголовок: Taras Grigoriewicz Szewczenko, ein kleinrussischer Dichter, dessen Lebensskizze samt Anhang, bestehend aus Problem seiner Poesien in freier Nachdichtung. — Czernovitz, 1870. Gedruckt bei Rudolf Eckhard в додаток „Dumen und Dumken des T. G. Szewczenko in freier Nachdichtung" з 12 перекладеними поемами: „Гамалія", „Іван Підкова", у вийомках „Гайдамаки", „Лілея", „Русалка", „Причинна", та вірші: „Дві тополі", „Ідилія", „На Різдво", „Тече вода", „Ой, чого ж ти почорніло", „Доля". Треба сказати, що ця перша літературна вістка в Німеччині про Шевченка — дуже прихильна. Георґ Обріст подав не тільки життєпис Шевченка, підкреслюючи його великі здібності, багату фантазію, цікавість пізнати світ і людей, але й витривалість у дотриманні свого походження, витривалість у національній п р и н а л ежності, витривалість у боротьбі за визволення свого закріпаченого народу. Він дослівно пише: „Шевченко, бувши на волі, в кожній хвилі обставав за бідним, закріпаченим народом. Його молодечі спомини, що пригадували йому тяжке ярмо недолі, під яким стогнав колишній вільний і незалежний український народ, виринали й тепер яскраво перед його очима, запалюючи його до пориваючих пісень, у яких змальована в живих образах незавидна доля його земляків під москалем. Подібно, як американець Лонґфелло у своїх „Піснях невільництва" або ще перед цим Беранже в своїх „Співанках" звертали увагу своїх земляків на нелюдське гноблення ближніх, так і Шевченко ненастанно працював над визволенням нижчих верств народу".

Про поезію Шевченка каже Обріст, що вона спирається на прегарній народній поезії українського народу. „Твори Шевченка, каже він, незвичайно талановиті і багаті змістом", але „сливе всі вони засновані на понурому підкладі і дають нерідко, не переступаючи міри, страшні оскарження пануючих. В цих поезіях поет закликає нас зазирати в моральну безодню, від якої мимоволі мусимо відвертатися. Усі суспільні хиби пануючої верстви російського громадянства розкриває він перед нашими очима, не порушуючи ані трохи естетичних вимог". Про такі твори, як „Тарасова ніч", „Г а й д а м а к и", „Кавказ", „Сон" Обріст пише, що Шевченко „в тих віршах скидає з себе усі пута, і не оглядаючись на ніщо, стає в обороні свого поневоленого народу". Свою розвідку закінчує Обріст словами: „Шевченко — співець усього прекрасного й доброго, величо одухотворений співець волі, співець правди і мученик за волю".

Подібно до Обріста висловлюється про Шевченка французький письменник Еміль Дюран у статті „Le poete nationale de la Petite Russie T. Shevtschenko," надрукований в "Revue de deux mondes, 1876".

Він пише: „Дуже тяжко було б знайти в усій новій історії поета, якому неосвічений народ віддавав би таку шану, як звичайно віддає святим і релігійним святощам. Шевченко для українців — святий. Українці почувають потребу зійтися докупи і до єдинства мови долучити друге, не менш ідеальне єдинство, а це — всіми шановане ім'я".

Дюран, як письменник, звертає у своїй статті величезну увагу на національно-політичні та соціяльні моменти у творчості Шевченка, а підкреслює в першій мірі велике значення Шевченка як національного поета та його безпосередній і тісний зв'язок з народом і його поезією. Про це він пише так: „Квіти поезії, зібрані в його пам'яті і розжеврілі під промінням його ґенія коренилися в плодючому ґрунті історичної кобзарської поезії і розквітали нанова, з блиском ще більшим від старосвітської поезії... Козацькі події, дівоцькі жалі, картини з української природи, — все, що було тканиною старосвітської поезії — це ж саме є і в творах новітнього поета. Маючи більше геніяльности, ніж його попередники, він перевищує їх інтересом своїх оповідань і блиском малювання".

● Незабаром транспортові літаки літатимуть з такою швидкістю, що з Ню Йорку до Сан Франсіско можна буде перелетіти за 4 години.

Український Літературно Мистецький Клюб

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що в найближчу п'ятницю, 11-го березня, там відбудеться Авторський Вечір Євгена Маланюка, з нагоди появи повної збірки його поезій та 30-ої річниці від появи першої збірки його творів. У вечорі візьмуть участь, крім Автора, Дарія Каранович, Ганна Шерей Святослав Гординський, Марія Руда та Леся Вахнянин-Куриленко. Початок о год. 8:15 ввечері.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Рачестер, Н. Й.

Рачестерська хроніка.

Дня 23-го січня ц.р. відсвятковано тут річницю 22-го січня 1918 і 1919.

Відрадним явищем було це, що у нас було цього року лиш одно свято Соборности, як рівнож, що у виконанні поодиноких точок взяли участь українці різних переконань та угруповань, що — безперечно — є заслугою Управи тут. відділу УКК, який підготовив і вивів це свято.

На окрему згадку заслуговують: деклямація панни М. Благої („Орел" Олеся), гра на скрипці панни Ір. Зобнів, при фортепіяновім супроводі пані проф. Ор. Костинюкової, і виступ місцевого ансамблю Бандуристів під проводом п. Тупися.

Він одружений з чужинкою (мабуть ірляндкою) і не лише, що навчив її нашої мови, але ще і вивчив грати на бандурі та співати наших пісень — так, що вона тепер приймає живу участь у виступах Бандуристів.

— — —

Дня 6-го лютого Укр. Нац. Хор під орудою інж. Матковського та гурток танцюристів під проводом п. Заболоцького, як рівнож соліст-танцюрист п. Б. Хомяк, виступали з піснями і танками в однім із будинків тут. університету, де під той час відбувалась вистава народного мистецтва, при чім наші українки з 47-го відділу УСА постаралися про приміщення і для українських експонатів. Керівничка вистави дуже прихильно вітала українців з цим виступом, а дещо ширше про українську іміґрацію після ІІ-ої світ. війни говорила панна Ір. Клодзінська.

Про саму виставу та про те, що у ній візьмуть участь і українці, була згадка і в місцевих англ. і нім. часописах. Після вистави були в тих же газетах прихильні оцінки наших виступів.

— — —

12-го лютого місцевий Спортовий Кружок давав забаву в залі Укр. Амер. Клюбу.

В гарно прибраній залі, при добрім настрою, гарній музиці та буфеті учасники бавились охочо, забуваючи бодай на тих кілька годин про сіру буденщину.

— — —

13-го лютого у цій самій залі відбувся діточий масковий баль. Молоді учасники, гарно і мальовничо поперебирані, провели весело час на безжурній та гамірній забаві.

Того самого дня відбувався „базар" у поблизькій церковній залі.

— — —

19-го лютого була забава Укр. Нац. Хору в залі Укр. Нар. Дому. Була це дійсно гарна забава — а тому, що це був вже послідній речинець танкових забав цьогорічних м'ясниць, стягнула чимало охотників.

Управа Хору буде вдоволена касовим вислідом (бо інших джерел доходу хор не має), а учасники балю будуть раді, що змогли гарно забавитись під кінець сезону.

— — —

20-го лютого місцевий 47-ий відділ СУА влаштував свято Лесі Українки в роковини її народин. Програма була підготована та виведена добре, лиш вступні пояснення до інсценізації поодиноких творів були може дещо за довгі (особливо до „Боярині" та „Лісової Квітки").

Неакустична заля і сцена Укр. Ам. Клюбу псули богато добрих інтенцій виконавців поодиноких точок.

Про дальші прояви громадянського життя в Рачестері напишу другим разом.

Петро Зубрицький.

Ню Йорк, Н. Й.

З життя Українського Технічного Інституту.

19 і 20 лютого б.р. в Ню Йорку відбувся перший з'їзд „Товариства професорів, абсольвентів і прихильників Українського Технічного Інституту у Ню Йорку.".

З'їзд заслухав інформативну доповідь про розвиток УТІ, яку виголосив директор Інституту проф. д-р Я. Зазуля.

Надалі з'їзд розглянув і схвалив статут товариства і обрав керівні органи: Управу, Контрольну Комісію та Товариський Суд.

Крім того, з'їзд уважно обміркував плян праці на 1955 рік і дав директиви управі про методи мобілізації матеріяльних засобів для підтримки Інституту.

Членами товариства можуть бути не лише українські професори та абсольвенти, але також усі прихильники української технічної освіти. В залежності від висоти плачених внесків і дарів — від $5 до $500 і вище на рік, члени Т-ва поділяються на звичайних, почесних і фундаторів.

До керівних органів Т-ва обрано таких осіб: на голову Т-ва проф. Івана Драбатого, на заступників голови І. абсольвентку УГА пані Ганну Статникову і 2. проф. Володира Городецького, і членів: проф. Михайла Гавриленка, д-ра Семена Демидчука, абсольвента УТГІ Є. Лукомського, абс. УТГІ Михайла Плахтія, на скарбника проф. д-ра В. Одинського і на секретаря — лектора Олену Василеву. На членів Контрольної Комісії — абсольвента Якова Валабана, проф. Костя Косенка і проф. Павла Нікішина та кандидатом абсольвента Олександра Гончара. У члени Товариського Суду: проф. Віктора Приходька, проф. д-ра Юрія Фединського та лектора Миколу Шпитка.

Товариство має своїм завданням допомагати УТІ в його розвиткові і скріплювати його фінансову базу, дбати про стипендійні фонди УТІ та допомагати потребуючим професорам УТІ, УГА та УТГІ.

Серед вільних внесків між іншим було запропоновано перевести збірку пожертв на користь УТІ серед присутніх на з'їзді; цю пропозицію ухвалено і зібрано серед присутніх понад 750 долярів.

З'їзд проходив з великим піднесенням і дав доручення управі Т-ва скликати на 25 червня 1955 р. всеамериканський з'їзд абсольвентів УГА, УТГІ та прихильників УТІ.

На з'їзд прибули члени Т-ва з Ню Йорку та околиці, як от з Нюарку, Ню Гейвен, Ню Джерзі та інших.

В. Г.

Доповідь п. І. Павликовської

Дня 20 лютого 1955, на запрошення 64-го Відділу Союзу Українок Америки в Ню Йорку, відбулася доповідь п. І. Павликовської на тему: „Економічні проблеми у нашому щоденному житті".

Вказуючи на політичне поневолення українського народу як головну причину невідрадного економічного положення, прелеґентка підкреслила змагання провідної верстви громадянства на Західніх Українських Землях на протязі двох десятків років за піднесення економічного рівня загалу. Вислідом цієї праці була розбудова кооперативної і приватної торгівлі та виробництва і піднесення якости і продуктивности сільського господарства. Важливими факторами цієї економічної розбудови були повна піддержка загалу українського громадянства та реалізація клича „Свій до свого!" Друга світова війна та окупація большевиками українських земель знищили всі ці надбання. Тисячі українців опинилися на еміґрації, яка в перших роках зовсім не сприяла розквітові господарських станиць. Одначе з часом можна було завважити загальне покращання матеріяльних відносин. У зв'язку з цим нам конечно застановитися над економічними проблемами української спільноти на чужині. Во, як відомо, економічне посилення національної групи дає кращі можливості культурному розквітові та здійснюванню політичних завдань.

За словами прелеґентки, наші намагання повинні йти передусім в напрямі концентрації капіталу в українських установах шляхом ощадностевих вкладів, як рівнож скріпленням існуючих і придбанням нових торговельних і виробничих станиць. Розбудова нашого економічного життя у великій мірі залежатиме від піддержки українського загалу, а зокрема українського жіноцтва.

Участь в дискусії забрали присутні на залі представники кооперації та купецтва, які привітали ініціятиву 64-го Відділу СУА у видвигненні цих актуальних проблем на ширшому форумі. В загальному ствержено, що досі існуючі українські підприємства мають піддержку громадянства. В Ню Йорку є найбільше наших харчових крамниць і можна б думати над заложенням української гуртівні для обслуги цих підприємств. В дискусії заторкнено також справу дальшого розвитку існуючої харчової кооперативи і висунено деякі побажання збоку покупців. Відрадним явищем є розвиток кредитової кооперативи в Ню Йорку, яка радо піде назустріч здоровим господарським починам.

І. Р.

Клівленд, Огайо

З діяльности Академічної Громади „Зарево".

Для переведення підсумків з праці „Зарева" за 1954 р. скликано в дні 15.XI.54 засідання Патронату „Академічних Вечорів". Згідно з інформаціями орґанізаційного референта д-ра Богдана Винара, за звітовий час відбулось 14 доповідей, 2 „живі газети" і авторський вечір Юрія Федоровича. Окремо вшановано жалобними сходинами пам'ять д-ра Остапа Грицая доповідями проф. Володимира Радзикевича і Любомира Винара. Головою Патронату вибрано проф. Михайла Ждана та намічено рямковий плян діяльности на біжучий рік.

В дні 3.XII м.р. проф. Іван Коровицький виголосив доповідь н.т. „Василь Гоголь". Доповідач подав багато цікавого, маловідомого матеріялу (біографічного) про батька Миколи Гоголя та рівночасно схарактеризував його літературну спадщину, що згідно з тодішніми традиціями носила виразний травестійний характер.

17.XII м.р. підготовлено перше число „живої газети". Д-р Іван Гурко говорив на тему бойківських звичаїв — етнографічні студії, різноманітні народні повір'я з нефальшованим народним гумором. Коротку доповідь соголосив Любомир Винар н.т. „Замітки про діяльність Бруна-Боніфація з Кверфурту та його подорож в Україну часів Володимира Великого". В дискусії брали участь пп. проф. Вачинський, Ждан, Яремкевич, мґр. Тесарович і ін.

Заходом „Зарева" і УАО „Обнова" відбулась в дні 4. II. 54 інавґураційна доповідь із циклу ідеологічних рефератів н. т. „Культ Мадонни в світі та в Україні". Доповідь виголосив голова клівлендської клітини „Обнови" ред. Іван Ставничий. В своїй доповіді, побудованій в історичному аспекті, зупинився прелеґент докладніше на середньовіччі та опісля проаналізував вплив культу Мадонни на українську новітню літературу. (Творчість Шевченка, Грицая, Антоновича, Матієва-Мельника, Тичини і ін.). Для ілюстрації доповіді живим словом відчитано три поетичні твори з марійської поезії.

18.II. ц.р. проф. Юрій Яремкевич виголосив доповідь н.т. „Постання світу". Прелеґент поінформував присутніх про нові наукові теорії з ділянки природничих і стислих наук. Цікава тема викликала живий обмін думок.

Заплановано 2-ге число „живої газети" з доповіддю інж. Михайла Кураха „Українські засланці на Сибірі в 1941 р." а інж. Тарас Козбур, при допомозі епідіяскопа, поділиться в присутніми про свої враження з подорожі по ЗДА. Буде висвітлено низку кольорових знімок з західних стейтів Америки. В дальшому відбудеться ряд запланованих доповідей, в тому і гостей з-поза Клівленду.

Л. В.

Покіпсі, Н. Й.

Свято Державности і Соборности.

Заходами малої громади українців міста Покіпсі, та під проводом Тричленної Комісії УККА, дня 22 січня відбувся в приміщенні домівки амер. ветеранів закордонних воєн святочний вечір в річницю проголошення Української Державности. Свято започатковано американським гимном. Опісля голова Комісії УККА, д-р Володимир Ленець, у вступнім слові привітав присутніх та коротко з'ясував про значення Актів 22 січня. З святочною промовою виступив проф. Теофіль Остапюк, який вичерпно пригадав факти та обставини, що довели до Актів 22 січня 1918 та 1919 років і підчеркнув наш громадянський обов'язок зміцнювати стан ЗДА і наше кровне завдання дбати про світле майбутнє землі наших батьків — України. Артистична частина свята складалася зі скрипкового соля п-ні Оксани Ленець, й двох деклямацій, виконаних Магдалиною і Мартою Остапюк. Свято закінчено відспіванням українського національного гимну. Присутніх на вечорі 38 осіб.

Я. О.

Північна Дакота

Святкування Роковин Незалежности і Соборности.

Від кількох літ стейтова філія УККА в Північній Дакоті влаштовує рік-річно святкування січневих Роковин Незалежности і Соборности України. Філія УККА, згл. її голова д-р Антін Жуковський, поставили собі за ціль використати ці дні для ширення правди про Україну в першу чергу серед американської суспільности, тому і ці святкування відбуваються в інший спосіб, ніж прийнято серед українського загалу. Тут головну вагу покладено на радіоавдиції й інформацію в американській пресі. При цім всім не забувається святочних сходин в поодиноких українських громадах.

Цього року влаштовано в неділю 23 січня дві радіо-авдиції, по ½ години кожна, а це з найбільшої в стейті радіостанції KFYR—Бісмарк і з радіостанції Дікенсон. В програму авдиції ввійшли: 10 хвилинна промова в англійській мові, п'ять українських пісень і коротка промова в українській мові, яку виголосив голова філії УККА д-р Антін Жуковський. Крім того радіостанція KFYR—Бісмарк у своїх радіовістях через три дні присвятила по 3-4 хвилин цим роковинам і Україні, заповідаючи також цю „спеціяльну українську програму". Треба підкреслити, що обі радіостанції дають нам завсіди час на радіоавдиції безплатно, а радіостанція KFYR—Бісмарк виконує завсіди ще кілька транскрипцій програми для інших станцій, також зовсім безкоштовно. Цей факт філія УККА і громадянство належно оцінюють. Рівнож одинадцять американських часописів, в тім чотири великі щоденники, принесли більші або менші згадки, присвячені Україні і січневим Роковинам. Згадати належить, що філія УККА вислала 250 повідомлень, в першу чергу до українців, з просьбою повідомити 10 приятелів про авдицію.

Сходини, присвячені роковинам Незалежности і Соборности, відбулися у Вилтон, Н. Д., де п. Андрій Дрібненький відчитав деклярацію, яку підписало п'ять визнаних громадян, з тим, щоби переслати її конґресменам і сенаторам з Північної Дакоти у Вашинґтоні. Таку саму деклярацію прийнято на святочних сходинах Відділу УККА в Белфілд, Н. Д., яку також рішено вислати до Вашинґтону.

Признати треба, що радіопрограми, статті до американської преси, радіовісті, як також транскрипції радіопрограм аранжував і переводив голова стейтової філії УККА д-р Антін Жуковський; він також виголосив промову на сходинах у Вилтон, Н. Дак. Дозвіл у радіостанції Діксон вистарався п. Микола Прокоп, голова відділу УККА в Белфілд, 7. Дак. Цей приклад влаштовувати радіо і телевізійні авдиції для американської суспільности повинні взяти під увагу всі наші організації, бо це найкращий спосіб підійти до широких мас американців.

Н. Н.

З совєтського побуту

В ПОРЯДКУ ДОПОМОГИ...

У передрукованому нижче з московської „Правди" (ч. 301) фейлетоні в гумористичній формі, але фактами з живої дійсности змальовується совєтський бюрократизм і широко розголошуване в пресі „дбання і піклування про трудящих". Тут же автор фейлетону розкриває суть совєтської т. зв. „самокритики" і отої „здорової ініціятиви низових працівників", якої офіційно від них вимагають, а яку на ділі забороняють.

У кабінеті Михайла Сергійовича Хомичука, голови ленінського райвиконкому м. Житомира задзвонив телефон.

— Хомичук?

— Я слухаю.

— Я — Авілов. Чим займаєшся, Михайле С е р і й о в и ч у?

— Підготовляю звітну доповідь до завтрішньої сесії міської ради.

— А вже надрукував?

— Так точно.

— Тоді замикай канцелярію і заходь до мене.

Хомичук чоловік дисциплінований і хвилин за тридцять він уже входив до кабінету голови виконкому міської ради.

— Ану, читай свій твір, — не відкладаючи справи, сказав Авілов. — Та тільки читай з почуттям, з душею.

Хомичук розгорнув течку і сказав:

— Спочатку в мене йде...

— Вступна частина мене не цікавить, — перебив йому Авілов. — Починай з практичних справ.

— З мешканевих? — спитав Хомичук.

— От-от! Бери, як кажуть, бика за роги. Скільки мешкань останнім часом розподілив райвиконком трудящим?

— Сто.

— І все, звичайно, за списком — тим, що мають одержати в першу чергу?

— За списком ми розподілили тільки сорок мешкань.

— Чорт знає що! А кому припали шістдесят?

— Решту розподілено по запискам.

Авілов підвівся і нервово перейшовся по кабінету. Потім спинився навпроти Хомичука і сказав:

— Цей обурливий факт треба обов'язково оголосити на сесії. Люди записані в черзі, чекають на помешкання, а ви роздаєте їх по записочкам.

— У моїй доповіді цій справі присвячено цілий розділ, — сказав Хомичук.

— Правильно, — заявив Авілов. — Довідайся про прізвища авторів записок і оголоси їх, не зважаючи на особи.

— А я вже довідався.

— Хвалю за оперативність! Хто ж вони?

— Працівники міської ради.

— Міської ради, — заявив Авілов і закашлявся. Він ще раз перейшовся по кабінету і сказав: — Розділ про записочки викресли. Зрештою, депутати не мусять знати, як розподілялось мешкання. Назви їм загальну цифру — і досить. А хто по спискам, хто по запискам — не має значення. Ти подай мені краще про плян мешкального будівництва. Скільки цього року ваш райвиконком повинен був відремонтувати домів?

— Одинадцять. І гроші на це були. Але плян зірвали вдвоє.

— Чорт знає що! — схопився голова міської ради. — Ось про що треба говорити на сесії, а не про записочки.

— А я й скажу, — заявив Хомичук.

— Правильно! І говори, називаючи прізвища, щоб винуватці надалі обережніше ставилися до місцевої ініціятиви.

— І назву! — сміливо відповів Хомичук. — Тут я маю всі ці прізвища.

— Знайомі є? — поцікавився Авілов.

— Аякже! Все ваші службовці, працівники міської ради.

На голову міської ради знов напав кашель. Він знову перейшовся по кабінету і сказав:

— Цей розділ у доповіді теж прийдеться скреслити. Нема чого тицяти депутатам зайві цифри та прізвища. Та й чого це ми все навкола мешкань товчемося, невже в райвиконкомі інших справ немає? Ти ліпше повідай сесії, як забезпечені у вашому районі паливом школи, лікарні, клюби.

— Зле, — признався Хомичук. — Не хочуть люди брати з наших складів вугілля.

— Чому?

— Та вже дуже воно погане. Порох якийсь, а не вугілля. Не буде він горіти у печах.

— Ось ти й скажи про це на сесії, — загорівся Авілов. І скажи не загальними словами, а конкретно. Назви тих людей, які заготовляють цей порох.

— І назву. Я в цій справі ціле розслідування перевів. На превелику силу докопався до конкретних винуватців.

— Ну, хто вони?

— Та все ж ваші, з міської ради.

— І багато місця у тебе в доповіді присвячено паливному питанню?

— Дві сторінки.

— Викресли! — сказав Авілов. — Паливо — це не головне в нашій роботі. Вже як ти обов'язково хочеш говорити про міську раду, вибери якесь інше питання.

— А я вже вибрав.

— Яке?

— Про паперове керівництво. Сиплять на нас з міської ради обіжники, інструкції, постанови, як з мішка.

— Скільки ж ви одержали паперів?

— 143 постанови та 18 розпоряджень.

— Тільки й того? А в доповіді пишеш: „Як з мішка". Ну навіщо такі голосні заяви? Викресли їх, будь ласка!

Щоб не заходити в конфлікт з начальством, Хомичук викинув з доповіді і цей розділ і перейшов до самокритики.

— „Щодо райвиконкому, — читав він, — то ми ще не добилися п о в с я к д е н н о г о зв'язку з трудящими, а сам виконком не досить активно виконує накази своїх виборців".

Слухаючи цей розділ, Авілов помітно повеселішав.

— Добре сказано, але малувато. Ану, Михайле Сергійовичу, натисни на критику в свою адресу і в адресу своїх підлеглих, — запропонував він. — Тоді вийде ще краща, а то все міськрада та міськрада...

...Так Авілов, голова міської ради, відкрив ще один дуже оригінальний і зовні нібито зовсім невинний спосіб затискувати критику. Під виглядом „допомоги" і „редагування", він викинув з доповіді Хомичука майже всю критику виконкому міськради.

— А тепер ось що, Михайле Сергійовичу, — сказав Авілов на відхідному голові райвиконкому: — після сесії обов'язково передрукуй доповідь начисто і пришли один примірник нам, а то цей, з справленнями, якось не випадає тримати в протокольному відділі.

А. Андрєєв.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 16-мільйонового майна УНСоюзу.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Відд. 204 повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 12-го березня, о год. 8-ій веч., в парафіяльній залі 334 Е. 14 вул. Прохається пікніковий комітет, щоб прибув в комплєті та розібрав білети до продажу. Перед зборами приймається членські внески. Кожного місяця друга субота, по першім відбуваються збори відділу. Четверта субота в місяці збирається тільки членські вкладки. — П. Марко, прд.; І. Крочак, кас.; Г. Бакуменко, рек. секр.; В. Гасій, фін. секр. Tel.: OR 3-4405.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Зоря", відд. 69 відбудуться в суботу, 12-го березня, о 8-ій год. веч., в церковній залі св. Юрія заля ч. 5, під ч. 33 Іст 7 вул. Просимо всіх членів прийти на збори, а довгуючі члени, вирівняти свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — М. Ликтей, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 11-го березня 1955 р., о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 18 Ave. Всі ті члени, які ще не набули календаря У. Н. Союзу, можуть дістати на зборах відділу. Ціна Календаря лише 1 доляр. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні збори Бр. св. Василія відд. 339 відбудуться в суботу, 12-го березня 1955, о год. 7-ій веч., в домі Громади на Лявренц вул. Проситься всіх членів бути присутними і вирівняти залеглі вкладки, які мусять бути вирівнянні на цих зборах, як також маємо кілька важних справ до вирішення. — О. Будай, предс.; В. Мущинка, кас.; А. Хромяк, секр.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. — Т-во Укр. Січ відд. 182 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го березня в парафіяльній залі, 45-47 Говп Еве., Пассейк, Н. Дж. Побір вкладок пічнеться о год. 2-ій попол. Проситься членів прийти на час та вирівняти свої належитості. — Уряд.

БРИДЖПОРТ, КОНН. — Т-во Українська Січ відд. 59, повідомляє всіх своїх членів і членниць, що квартальні збори відбудуться в суботу, 12-го березня, в У. Н. Домі під ч. 517 Галлет вул., о год. 7:30 веч. Взивається все членство прибути на час. Є важні справи до вирішення. — Управа.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 відд. відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 1:30 попол., в залі У. Д. К. при вул. Ґрейлінґ 2376. Проситься всіх членів прийти на збори. Подаємо до відома, що вибраний на річних зборах рек. секр. М. Тиро зрезигнував і на минувших зборах, 13. лютого вибрано рек. секр. М. Мандруха. — Управа.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — С-во Рож. Пр. Богородиці відд. 36 повідомляє своїх членкинь місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 13-го березня 1955 р., о год. 5-ій попол. Проситься членкинь прийти, бо є багато справ до полагодження і ще маємо календарі, хто хотів би купити, може одержати на зборах. — Е. Ґерула, предс.; М. Шворц, кас.; С. Гунька, секр.

СКРЕНТОН, ПА. — Т-во Над Збруча, відд. 280 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. березня, о год. 2-ій попол., в Укр. Гор. Клюбі, 608 Вест Лакавана Еве. Пригадується тим членам, що залягають з вкладками щоби постаралися платити начас. — О. Запоточний, Р. Рубльовський.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Відд. 292 повідомляє всіх своїх членів, що збори відділу відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 1:30 попол., в У. Н. Домі при Мішіґан і Мартин вул. Проситься членів громадно прийти на ці збори, бо маємо важні справи до полагодження. — Д. Дубрівний, рек. секр., 5944 Lola, Detroit, Mich.

БРУКЛИН, Н. Й. — Т-во Запорозька Січ відд. 325 буде мати квартальні збори в суботу, 12-го березня в Українськім Домі, о год. 8-ій веч. Проситься членів прибути і вирівняти свої вкладки бо будуть суспендовані. Приведіть нових членів зі собою. — Уряд.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Квартальні збори С-ва Любов відд. 37, відбудуться в неділю, 13-го березня, о год. 3-ій попол., в залі Українського Нар. Дому, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх місцевих і позамісцевих членкиць прийти на означений час, бо маємо багато справ до полагодження. Проситься всіх членкиць прибути на збори і вирівняти свої вкладки. — М. Поливчак, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Звичайні річні збори 27 Відд. з перевибором управи, відбудуться в неділю, 13. березня ц.р., о год. 10-ій рано в домівці ОбВУА, 9 Belmont Ave., Newark, N. J. — Екзекутива.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність", відд. 163, відбудуться 13-го березня в Домі Горожан, 847 N. Franklin St., о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів бути на означений час. — М. Лешак, предс.; С. Филик, рек. секр.; І. Потучко, фін. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. Апп. Петра й Павла, відд. 102, відбудуться в неділю, 13. березня, зараз по великій Сл. Божій, в церковній залі, 2280 W. 7th. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Т-во ім. О. Басараб, відд. 348, повідомляє своїх членів, місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в неділю, 13. березня, по великій Сл. Божій, в церковній залі при 526 Вест Райен Еве. Проситься членів прибути на ці збори і заплатити свої вкладки. — М. Черніґа, предс.; М. Періґ, секр.

Посмертні Згадки

ЙОСИФ ЛИТВИН, член 213 відділу Б-ва св. Арх Михаїла в Бейон, Н. Дж., помер 26-го лютого 1955 р. Покійний народився в с. Лани, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив у смутку дочку Анну і двох синів Івана і Андрея, чотири внуки і три правнуки. Похорон відбувся у вівторок, 1. березня з погр. заведення до церкви Усп. Преч. Діви Марії при участи родини, членів Б-ва і Знайомих на Голи Крос Цвинтар, Норт Арлінґтон. — В. П. П.!

А. Басараб, секр.

РОМАН КОНЮХ, член Т-ва ім. Т. Шевченка, відд. 176 У. Н. Союзу в Шікаґо, Ілл., помер 1. березня 1955 р. Покійний прожив 69 років, походив з с. Сесоровічі, пов. Мостиська, Галичина. Полишив у смутку дружину Анну і сина Івана. Похорон відбувся 4. березня з погреб. заведення до грекокатол. церкви св. Василія, а відтак на цвинтар при участи Родини і Членів. — В. П. П.!

С. Окрух, секр.

МАРІЯ БУРЧИЦЬКА, членка 192 відд. УНСоюзу в Геркімер, Н. Й., померла дня 2. березня 1955 р. Покійна родилася в м. Бучачі, Україна. Полишила трьох синів і три доньки. Похорон відбувся 5. березня на український цвинтар. — В. Й. П.!

М. Політило, секр.

Зі Спорту

НЮАРК СК — „СІЧ" 5:2 (3:1)

У другій рунді змагань за чашу стейту Ню Джерзі елизабетська „Січ" зустрілася з сильною дружиною з Нім.-Американської Ліґи, Нюарк СК на його грищі в Юніон, Н. Дж. Вислід не віддзеркалює ходу гарних змагань. Високу виграну господарі завдячують головно надто нервовому наставленні воротаря „Січі". З 5 воріт двоє перших були зовсім до оборони.

Початок гри належить до господарів, які демонструють добру зіграність і швидкість. В тому часі вони і здобувають двоє „припадкових" воріт. Згодом гра вирівнюється, проте господарі підносять вислід до 3:0. Під кінець першої половини більше з гри мають січовики і, врешті, після заграния Ю. Голюки, ефектовний стріл Федишина дає нам перші ворота, 3:1.

Повна перевага „Січі" триває яких 20 хвилин після перерви. Це був концерт гри січовиків, на жаль, цифрово віддзеркалюється тільки підвищенням до 3:2, коли знову Федишин гарно головкує центру Столяренка. У дальшій відкритій грі більше щастя мають господарі — вони здобувають ще двоє воріт. Невикористаних підворітних ситуацій було більше за січовиками.

Всі змагуни грали жертвенно й амбітно, і завдяки тому „Січ" залишила напевно добре враження серед численної публіки, та всеж, може, окреме признання належиться Олинцеві і Лютакові в дефензиві, та Вітюкові й Маланчукові в нападі.

Склад „Січі": Гевко; Панкевич, Лютак; Маланчук (Клоків), Олинець, Голюка III; Столяренко, Понось (Маланчук), Вітюк, Голюка II, Федишин (Павлюк II).

На наступну неділю „Січ" грає дома за чашу Ліґи стейту Ню Джерзі з Мадярським СК із Ню Брансвік.

З.

ІЗ КАЛЕНДАРЦЯ СПОРТОВИХ ІМПРЕЗ:

12 березня. — Українська збірна відбиванки зорганізована при СУАСТ візьме участь у турнірі УМСА в Кемден у приміщенні місцевої УМСА. Початок змагань о год. 10-ій рано.

13 березня. — Ланка пінґпонґу СУАСТ влаштовує в Перт Амбої, Н. Дж. (господар змагань УСТ „Беркут"), турнір із участю багатьох українських пінґ-понґістів сходу.

20 березня. — УСК „Січ", як одинокий представник стейту Ню Джерзі, розіграє футбольні змагання за Чашу Аматорів Америки із Литл Клаб-ом у Филаделфії.

26 березня. — Ланка відбиванки СУАСТ влаштовує в Нюарку (господар змагань УСК „Січ") турнір з участю українських та білоруської команд відбиванки.

9 квітня. — СТ „Україна" Монтреаль розіграє свої перші футбольні змагання на гостині в ЗДА з УСТ „Тризуб" у Филаделфії.

10 квітня. — СТ „Україна" буде гостем в УСК „Січ" Елизабет на відплатних змаганнях футболу. „Січ" виграла попереднього року в Монтреалі з рахунком 4:2.

В. С.

ВИСОКА ПЕРЕМОГА УСК-у БРІДЖПОРТ — 9:0

Бріджпорт, Конн. — Після довшої зимової перерви футболісти місцевої української команди вийшли на майдан. УСК гостив сильну команду Вотербурі ФЦ — яку дослівно розгромив — 9:0. Перевага УСК-у була наглядна в обох половинах гри, яку покінчили 4:0 і 5:0. Портуґальцям не вдалося ні через малу хвилину загрозити українським воротам, де непоборною лінією була тверда залога Сумик — Токач. Напад, який уміло рейдував під воротами противника, добув багато признання від своїх та чужих глядачів, за бездоганне викінчування акцій. Команду ціхувала гармонія і зразкова дисципліна, а це власне було підставою, на якій базувалась висока і несподівана перемога. Ворота для УСК-у добули: Якимів (по догрі Івашкова), Кмець, Попель 3 (гет-трік), Гусавич І, Горань, Гусавич II і Якимів.

СТОЛОВА СИТКІВКА

УС Ню Йорк — Стріла 17:2

Ню Йорк. — Відплатні змагання проти УСК Стріла Трентон відбув УС Ню Йорк на кортах Бродвю. Повний вислід 17:2 перемог, 36:12 точок і 966:781 м'ячів. Перші змагання в Трентоні були слабші для Стріли, зате у відплатних змаганнях гості були кращі на 127 м'ячів. Перші змагання у Трентоні дали вислід 16:2 в користь Нюйорчан. Висліди — сінґлі виграє УС Ню Йорк 15:1, а точки для команд добувають: УСК Стріла — Кшижановський 1, Микитин 0, Кучер 0, Плішевський 0, для УС Ню Йорк — Харевич 4, Шпон 4, Свистун 3, Гайдучок II — 4. Деблі скінчились виграю УС Ню Йорк 2:1. Для гостей точку добули Кучер — Плішевський. Стріла запропонувала третю зустріч.

УС Ню Йорк — Польська Збірна Стейту 19:7

Ню Йорк. — Давно очікувані змагання проти незнаної нам Польської Збірної здійснились високою перемогою у відношені 19:7. Господарями були українці, а гра тривала на 4 кортах Бродвю, близько 15 годин. Відбуто 26 змагань, в тому 8 деблів. УС добув 42:18 точок і 1,185:1,000 м'ячів. Найкращим польським змагуном був Найберґ, який щасливо попав проти нашої долішньої групи — і виграв 3 сінґлі. Одначе, в деблях йому не пощастило добути ні одної точки. Інші точки для поляків добули Густав 2 і деблі 2, без точок — Станковскі, Янушко, Фістровіч, Путка. Для УС Ню Йорк; Харевич 3, Л. Гайдучок 1, С. Сахно 1, Гунчак II — 3, Р. Свистун 2, З. Шпон 3, деблі 6:2. В деблях в УС грали Кульчицький і Прудиус.

Б. Прудиус

З Волі Всевишнього відійшов від нас у Вічність дня 6-го березня 1955 р., по короткій але важкій недузі, заосмотрений Найсвятішими Тайнами наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

бл. п. **ВОЛОДИМИР ЄДНАКИЙ**

проживши 79 років,

про що сповіщають по світі розкинену Рідню, Приятелів і Знайомих безмежним горем прибиті

дружина Олена
доньки: Ірина, Іванна, Любов
зяті: проф. Андрій Дзедзик, Д-р Михайло Ґой,
і внуки: Богданна, Звенислава та Роман.

Похорон відбувся у середу, 9-го березня 1955 р., о год. 8:30 рано з похоронного заведення Литвина до церкви св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., і на цвинтар "Gate of Haven" у Випані, Н. Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

● РОЗШУКИ ●

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО РОЗШУКІВ
149 Imson Street
Buffalo 10, New York, U.S.A.
переводить розшуки за пропавшими під час всесвітніх воєн. Голоситься негайно! Ваші рідні і друзі шукають за Вами!

СТАНИСЛАВА МАЦЬКО пошукує знайому, яка в серпні 1954 р. приїжджала до неї і не застала нікого вдома та не залишила адреси. Правдоподібно перебуває на фармі та 2 рази до року приїжджає до Lincoln. Прошу голоситись на мою адресу:
STANISLAVA MACKO
1315 No. 14th Street
Lincoln, Neb.

МАРІЯ БЕВСЬКА замужна Яцишин пошукує свою маму Анастазію БЕВСЬКУ, яка перебувала до 45 року у Німеччині, селі Уцманіґен і також двох кузинів — Еміля і Василя КАЛАШ та односельчан із села Боків, повіт Підгайці. Відомість слати на адресу:
MARIA JACYSZYN
515 E. Carson St., Pittsburg 3, Pa.
Заграничні часописи просимо про передрук.

Вже вийшла з друку
КУХОВАРСЬКА КНИЖКА
Наталі Костецької
Перший випуск
„М'ЯСИВА"
Коштує 60 центів.
42 докладні приписи м'ясних страв.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

Нова книжка гумориста
ІВАНА КЕРНИЦЬКОГО
Перелетні Птахи
Оповідає про веселі пригоди мандрівників, що з України дочимчикували до Америки.
Ціна $1.50.
Замовляти в „Свободі".
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

НОВИНКА
Радість нашим діточкам, поміч батькам і вихователям
— це книжечка —
ЛІТО
Збірник для дошкілля і для дітей нижчих кляс.
На 48 сторінках читкого друку, багато віршів, оповідань, пісень та гор для дітей. Спітніть замовити в книгарні „Свобода":
Ціна лише 70 центів.
"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

Читайте українські книжки й газети, бо часто читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

СЛАВІСТИКА
на теми слов'яно- й українознавства за редакцією проф. д-ра ЯР. РУДНИЦЬКОГО.
Число I-XX з працями: Р. Смаль-Стоцького, Ю. Шереха, В. Чапленка, Дж. Свіцова, В. Кірносілля, І. Сидорука, І. Мірчука, П. Коваліва, В. Кисілевського й ін.
В оправі $10.00.
Замовляти в
SVOBODA
P. O. Box 346,
Jersey City 3, N. J.

ГРАМАТИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
:— злагідн —:
ОЛЕКСАНДЕР ПАНЕНКО
Це підручник для середніх шкіл і для самоосвіти.
— Ціна $2.00 —
Замовляти у:
"SVOBODA"
P. O. Box 346
Jersey City 3, N. J.

КАРТКИ НА РІЗНІ НАГОДИ
в українському стилі.
12 штук за $1.00.
висилає за попереднім надісланням належитости
"SVOBODA"
81-83 Grand Street
Jersey City 3, N. J.

ХТО хоче пізнати правду про найтрагічнішу дату в історії України, нехай читає нову працю
Проф. А. ЯКОВЛЕВА
„ДОГОВІР БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО З МОСКВОЮ 1654"
(„ПЕРЕЯСЛАВСЬКИЙ ДОГОВІР".)
Книжка видана з нагоди 300-ліття цього договору.
Ціна $2.00.
Замовлення й гроші просимо надсилати на адресу:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ЦІЛУ БІБЛІОТЕКУ ЗАСТУПИТЬ ВАМ І ВАШИМ БЛИЗЬКИМ
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА
ТРИ ВЕЛИКІ КНИГИ
1280 ст. дрібного, у два стовпці друку.
Багато ілюстрацій. Мапи. Усе знання про Україну!
Замовляйте в „Свободі". Ціна трьох книг у полотняній оправі — $48.60.
"SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.
ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА

ТАРЗАН, ч. 3425. Кіхті і кинджал.

TARZAN'S ARROW DEFLECTED OFF A SMALL BRANCH AND MISSED SHEETA'S HEART. THE IMPACT DROPPED THE LEOPARD SHORT OF ITS QUARRY.

WITH A SCREAM OF RAGE, SHEETA TURNED TO HIS NEW ADVERSARY. THE APE-MAN CROUCHED, READY FOR THE SPRING. A SAVAGE GROWL RUMBLING FROM HIS THROAT—

TARZAN LEAPED TO THE ATTACK! A FIGHT TO THE FINISH OF BEAST AGAINST BEAST!

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Тарзанова стріла відбилася від малої галузки і не вцілила в серце Шіти. Удар затримав леопарда майже при здобичі.

З гнівним риком Шіта звернувся проти свого нового противника. Мавполюдина присіла, готова до скоку. Дикий рик виходив з його горла.

Тарзан скочив до нападу! Боротьба бестії проти бестії аж до кінця!